

Superdiversiteit

We hebben allemaal te maken met diversiteit. Thuis, op school, bij de sportclub of in de supermarkt... Je komt er mensen tegen met diverse achtergronden, geloven en culturen. Wetenschappers van Tilburg University doen onderzoek naar diversiteit. Hoe is het ontstaan? Waarom spreken sommige kinderen meer dan één taal? Hoe ga je om met diversiteit in de klas? Je leert er meer over in deze lesmodule.

Ontwikkeld door wetenschappers van Tilburg University, voor kinderen vanaf 9 jaar.

Les 1: Cultuur, globalisering en migratie

In ons land wonen mensen met verschillende culturele achtergronden. Weet jij waarom? Het komt doordat mensen veel verhuizen. Van dorp naar dorp of naar de stad. Of vanuit andere landen naar Nederland. Dat noemen we migratie (want strikt genomen is verhuizen van een dorp naar de stad ook migratie). Deze mensen nemen hun cultuur met zich mee. Zo ontstaat diversiteit in onze samenleving.

Kennisclip

Scan deze QR code om de kennisclip te bekijken

Of ga naar: <https://youtu.be/ZLI4nLO4pjA>

Opdracht 1

Cultuur, globalisering en migratie

Bekijk eerst de kennisclip en beantwoord daarna de meerkeuzevragen.

1 Waarom willen mensen migreren?

- A Voor erge redenen zoals honger en oorlog
- B Voor werk en studie, maar ook erge redenen
- C Vooral voor werk en studie

2 Wat nemen migranten mee naar hun nieuwe bestemming?

- A Ideeën en geloof
- B Hun gewoonten en hun taal
- C Allebei de antwoorden zijn goed

3 Wat bedoelen we met tolerant?

- A Dat we begrip hebben voor elkaar en alles uitleggen
- B Dat we begrip hebben voor elkaar en naar elkaar luisteren
- C Dat we begrip hebben voor elkaar en geen discussies voeren

4 Wat is globalisering?

- A Verbondenheid van culturen in het land
- B Verbondenheid van culturen over de hele wereld
- C Beide antwoorden zijn fout

5 Wat is een oorzaak van globalisering?

- A Migratie
- B Ons leven online
- C Allebei de antwoorden zijn goed

Groepsopdracht 1

Cultuur, globalisering en migratie

- Maak groepjes en bereid samen de onderstaande vragen voor.
- Vertel na afloop aan de rest van de klas over de antwoorden van jouw groepje.

- **Waar kom je vandaan?**

- **Ga na waar je familie vandaan komt; je ouders en grootouders, binnen Nederland en misschien ook buiten Nederland? Zet een kruisje op locaties in *figuur 1* en *figuur 2* op de volgende pagina.**

- **Is er in je familie of vriendenkring sprake van migratie?**

- **Ga in gesprek met anderen die gemigreerd zijn: hoe is dat gegaan? wat betekende het voor hen?**

- **Wat waren de redenen voor migratie, wat waren moeilijke punten, wat waren positieve punten?**

- **Welke verschillen (in cultuur) hebben ze ervaren/ waar moesten ze aan wennen? / welke dingen missen ze?**

Figuur 1

Figuur 2

Les 2: Talen en genres

We praten Nederlands met elkaar, maar veel mensen spreken daarnaast ook andere talen of dialecten. Dat komt omdat zij in een ander land zijn opgegroeid, of in een bepaalde streek van Nederland wonen, zoals Friesland of Limburg. De manier waarop iemand spreekt zegt iets over de spreker en zijn achtergrond.

Kennisclip

Scan deze QR code om de kennisclip te bekijken

Of ga naar: <https://youtu.be/jCHBnTco5KA>

Opdracht 2 Talen en genres

Bekijk eerst de kennisclip en beantwoord daarna de meerkeuzevragen.

1 Wat betekent meertaligheid?

- A Het spreken van meerdere talen
- B Naast de thuistaal andere talen spreken
- C Allebei de antwoorden zijn goed

2 Is een dialect een officiële taal?

- A Ja
- B Nee

3 Welk dialect wordt er in Tilburg gesproken?

- A Brabants
- B Tilburgs
- C Allebei de antwoorden zijn goed

4 Welk woord is een voorbeeld van een Brabants dialect?

- A Doei
- B Houdoe
- C Fissa

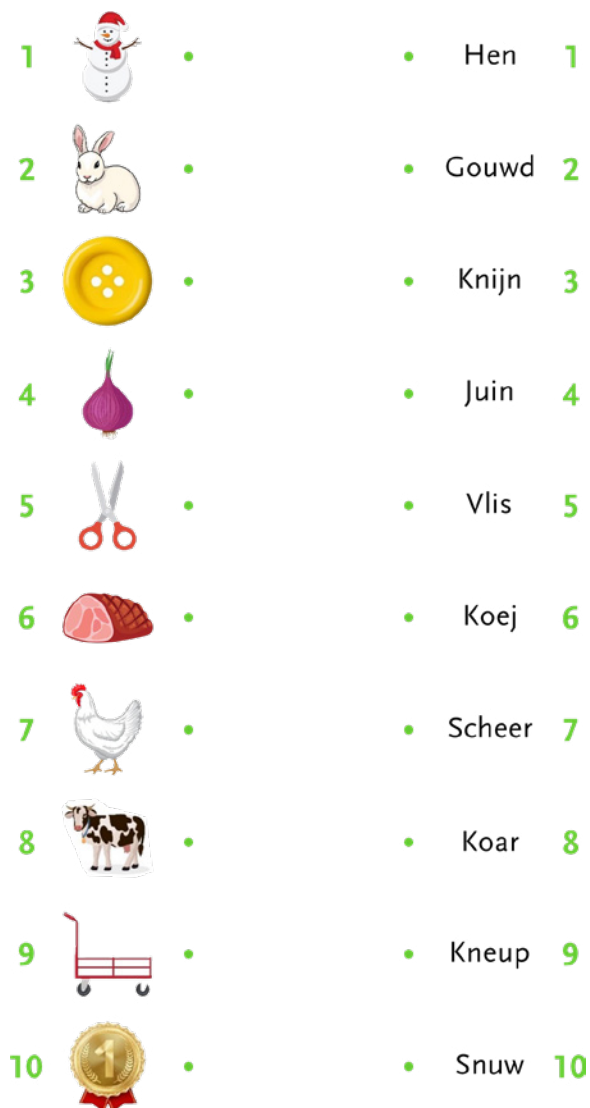
5 Wat gebeurt er met de thuistaal als iemand van een ander land in Nederland komt wonen?

- A De thuistaal wordt meegenomen en het Nederlands wordt geleerd
- B De thuistaal wordt vergeten en het Nederlands wordt geleerd
- C Beide antwoorden kunnen goed zijn

Groepsopdracht 2

Talen en genres

- Maak groepjes van 3 of 4 kinderen.
- In *figuur 3* zien jullie 10 plaatjes met een nummer en hieronder zien jullie een lijst met 10 woorden in het Brabantse dialect (Sint-Oedenrode en omgeving).
- Zoek het juiste woord bij het juiste plaatje.

Figuur 3

Groepsopdracht 2.1

Talen en genres

- In *figuur 4* zie je een tabel met woorden uit verschillende taalgenres: straattaal, schooltaal, thuistaal of whatsapp taal.
- Kruis in *figuur 4* aan tot welk taalgenre ieder woord hoort.
- Kies uit: straattaal, schooltaal, whatsapp taal of thuistaal.

	Straattaal	Schooltaal	Whatsaptaal	Thuistaal
Boy (= jongen)				
Brokko (= lachen)				
Juffrouw				
Jwz				
Kill (= kerel/man)				
Lit (= geweldig)				
Loco (= gek)				
Lol				
Mama				
Meester				
Osso (= huis)				
Papa				
Shoppa (= winkel)				

Figuur 4

Groepsopdracht 2.2

Talen en genres

- In *figuur 5* zie je een woordzoeker met de woorden uit de vorige opdracht die behoren tot de taalgenres: straattaal, schooltaal, whatsapp taal en thuistaal.
- Zoek de woorden in de woordzoeker.
- De overgebleven letters in de woordzoeker vul je in bij 'oplossing'.

G	O	L	I	T	L	O	L
J	Y	O	B	A	P	A	P
W	U	O	R	F	F	U	J
Z	L	E	D	A	M	A	M
O	L	Z	O	O	S	S	O
C	I	B	R	O	K	K	A
O	K	A	P	P	O	H	S
L	R	E	T	S	E	E	M

- Boy
- Brokka
- Juffrouw
- Jwz
- Kill
- Lit
- Loco
- Lol
- Mama
- Meester
- Osso
- Papa
- Shoppa

Oplossing:

--	--	--	--	--	--

Figuur 5

Les 3: Meerdere talen en culturen thuis

Sommige kinderen leren van jongs af aan meerdere talen thuis. Hoe gaat dat in zijn werk? Raken ze niet in de war? Jong geleerd is oud gedaan... dat geldt zeker voor het leren van talen. Wie meerdere talen spreekt, kan met meer mensen praten en ze leren kennen.

Kennisclip

Scan deze QR code om de kennisclip te bekijken

Of ga naar: <https://youtu.be/a8FOuRcxbkM>

Opdracht 3

Meerdere talen en culturen thuis

Bekijk eerst de kennisclip en beantwoord daarna de meerkeuzevragen.

1 Wat betekent diversiteit?

- A Verscheidenheid
- B Dat we allemaal verschillend zijn
- C Allebei de antwoorden zijn goed

2 Door het internet komen we in aanraking met verschillende culturen en talen. Klopt dit?

- A Ja
- B Nee

3 Ben je meertalig als je meer dan één taal dagelijks gebruikt?

- A Ja
- B Nee

4 Wat betekent een eerste taal?

- A De taal die je leert vanaf je geboorte
- B De taal die je het beste kunt spreken
- C Geen van de antwoorden zijn goed

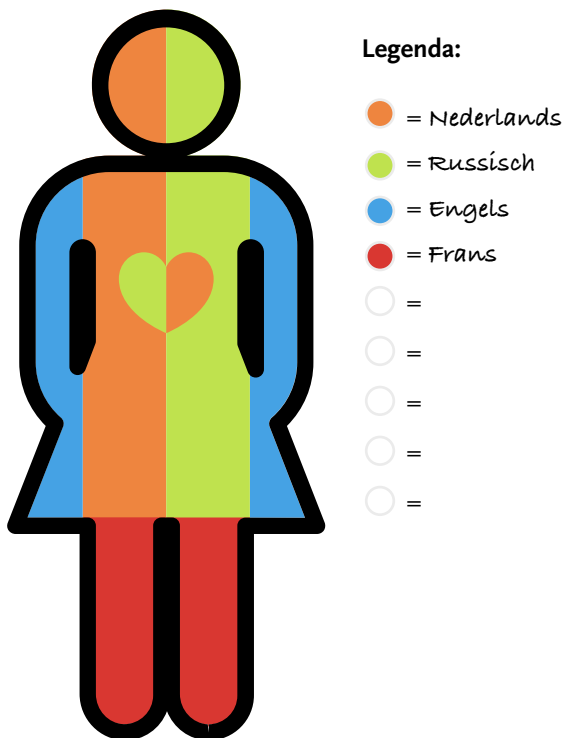
5 Wat wordt een tweede taal genoemd?

- A Een taal die je niet zo goed kunt spreken
- B Een taal die je erbij leert, als je al een taal kent
- C Geen van beide antwoorden zijn goed

Opdracht 3.1

Meerdere talen en culturen thuis

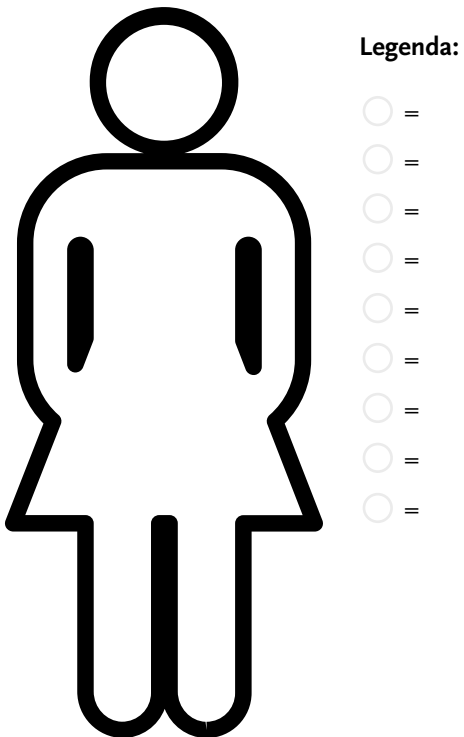
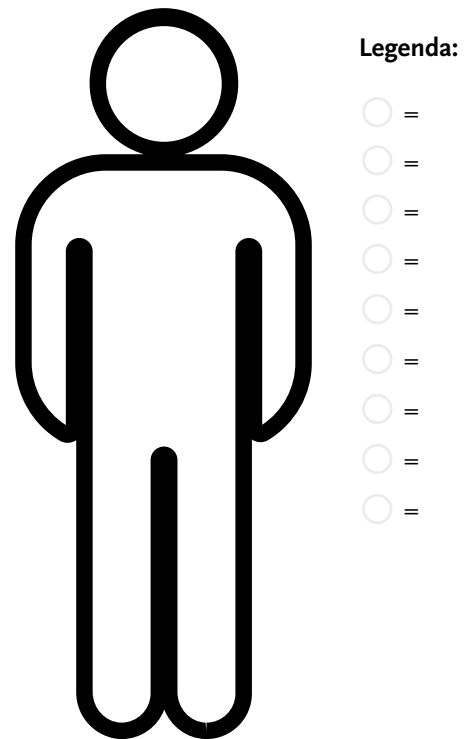
- In deze opdracht maak je een taalportret. In *figuur 6* zie je een voorbeeld.
- Maak jouw eigen taalprofiel in een van de taalportretten naast *figuur 6*. Bedenk welke talen/dialecten jij met je familie, vrienden, buren en leerkrachten spreekt en welke talen je leuk vindt of misschien nog zou willen leren.
- Welke kleuren vind je bij deze talen passen? Bijvoorbeeld oranje voor de Nederlandse taal. Kleur het onderstaande poppetje zo in dat al jouw talen erin voorkomen.
- In de legenda naast het poppetje geef je aan welke kleur voor welke taal staat. In de regels bij 'toelichting' kun je meer uitleg geven over je talen en kleuren.

Toelichting:

Ik woon in Nederland, maar mijn ouders komen uit Wit-Rusland. Op school heb ik Engels en Frans. Thuis spreek ik Russisch en op school gewoon Nederlands.

Figuur 6

Toelichting:

Les 4: Diversiteit op school

In Nederland zijn steeds meer mensen met verschillende achtergronden, dus ook op school zul je dat merken. Er zijn gemengde klassen met leerlingen met verschillende talen en culturen. Al deze kinderen leren samen op school. Dat is een goede voorbereiding op je toekomst in een diverse samenleving.

Kennisclip

Scan deze QR code om de kennisclip te bekijken

Of ga naar: <https://youtu.be/XKpoJefOPz8>

Opdracht 4 Diversiteit op school

Bekijk eerst de kennisclip en beantwoord daarna de meerkeuzevragen.

1 Wat zijn gemengde klassen?

- A Klassen met leerlingen die verschillende culturen en achtergronden hebben
- B Klassen met leerlingen die verschillende meningen hebben
- C Geen van de antwoorden is goed

2 Als je je op school niet op je gemak voelt, kun je ook niet leren? Klopt dit?

- A Ja
- B Nee
- C Meestal wel

3 Wat is belangrijk op school?

- A Dat jouw leraar betrokkenheid toont.
- B Dat jouw leraar openstaat voor andere meningen en ideeën
- C Allebei de antwoorden zijn goed

4 Wat betekent een voertaal?

- A De taal die alle kinderen als eerste taal hebben
- B De taal die bij alle vakken op school wordt gebruikt
- C De taal om gesprekken in te voeren

5 Wat betekent tweetalig onderwijs?

- A Dat leerlingen verschillende talen mogen spreken op school
- B Dat de lessen op school in twee talen gegeven worden
- C Geen van de antwoorden is goed

Groepsopdracht 4

Diversiteit op school

- We gaan samen uitzoeken welke talen we in de klas spreken en hoeveel talen we in totaal als klas spreken.
- De docent schrijft op het bord welke talen iedereen noemt. Daarna kunnen we elkaar iets leren van de taal, bijvoorbeeld een paar woordjes.

Groepsopdracht 4.1

Diversiteit op school: discussie/debat

- Hierna voeren we een discussie/debat. Er worden twee groepen gemaakt.
- De ene groep verdedigt de stelling: Meerdere talen in de klas is een kans. De andere groep verdedigt de stelling: Meerdere talen in de klas is een hindernis.
- De docent wijst een jury van 3 leerlingen aan die let op de argumentatie van de twee groepen. Wie de beste argumenten heeft, wint het debat.

Les 5: Taal in de omgeving

Als je goed om je heen kijkt, dan zie je naast het Nederlands nog een heleboel andere talen in je omgeving. Bijvoorbeeld bij winkels, restaurants of op een luchthaven. Dat kan verschillende redenen hebben, zoals cultuur of religie. Het is interessant om dit te onderzoeken in je eigen buurt. Welke talen zie je? Waarom worden deze talen gebruikt? We gaan aan de slag met het maken van een 'Linguistic Landscape' ofwel 'talig landschap'.

Kennisclip

Scan deze QR code om de kennisclip te bekijken

Of ga naar: <https://youtu.be/iu-yh8SgUxs>

Opdracht 4 Diversiteit op school

Bekijk eerst de kennisclip en beantwoord daarna de meerkeuzevragen.

- 1 Er zijn verschillende talen op verschillende plekken. Waar ligt dat aan?**
 - A Aan cultuur, religie en het verleden
 - B Aan cultuur en het verleden
 - C Geen van de antwoorden is goed
- 2 Taal is een manier om te bepalen hoe *gezellig* een bepaalde stad is. Klopt dit?**
 - A Ja
 - B Nee
- 3 Wat betekent 'linguistic landscape' in het Nederlands?**
 - A Cultureel landschap
 - B Talig landschap
 - C Talige vorm
- 4 Wat breng je in kaart als je een 'linguistic landscape' maakt?**
 - A De talige omgeving van jouw huis
 - B De talige omgeving van jouw school
 - C Allebei de antwoorden zijn goed
- 5 Waar kan 'linguistic landscaping' meer informatie over geven?**
 - A Cultuur
 - B Cultuur en superdiversiteit
 - C Cultuur, superdiversiteit en het verleden

Groepsopdracht 5

Taal in de omgeving: linguistic landscaping

Deze opdracht wordt uitgelegd in de kennisclip en hieronder

- 1 Ga samen met je leraar of ouders de wijk in om te zien welke talen jij kunt ontdekken in de omgeving. Vergeet je camera of je telefoon niet! Je kunt deze opdracht ook online doen via Google Streetview.
- 2 Maak een foto (of printscreen) van elke taal die jij kunt ontdekken in de omgeving.
- 3 Terug in de klas of thuis kun je jouw observaties in kaart brengen en verder onderzoeken. Stel jezelf de volgende vragen:
 - Welke talen heb jij gevonden in je omgeving?
 - Waar heb je deze talen gevonden?
 - Wat is de reden van het gebruik van deze taal of talen in je omgeving?

Heeft dat te maken met cultuur? Of met religie? Of om meer aantrekkelijk te zijn voor klanten, zoals bijvoorbeeld bij een meertalige winkel?

Om bepaalde mensen aan te spreken? Of juist om mensen die die taal niet beheersen buiten te sluiten?

- 4 Presenteer het resultaat aan elkaar.

Bedankt voor het meedoen aan de lesmodule Superdiversiteit! Kijk voor meer leerzame programma's en activiteiten voor kinderen van 9-14 jaar op de website van Tilburg University Junior: www.tilburguniversity.edu/junior.

